

2016-04-15

Dnr: REV 6:1-2016

Västerbottens läns landsting
Landstingsfullmäktige
Organisationsnummer:
232100-0222

Revisionsberättelse för år 2015

1 Inledning

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som landstingsstyrelsen, folkhögskolestyrelsen och nämnder bedrivit under år 2015. Revisorer i kommunalförbund, stiftelser m.m. har granskat landstingets kommunala företag.

Styrelser och nämnderna ansvarar för att verksamheter bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheterna. De ansvarar för att det finns en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för att det finns en tillräcklig återrapportering till fullmäktige. Revisorerna har till uppgift att granska verksamhet, kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vi har genomfört 2015 års granskning i enlighet med kommunallagen, fullmäktiges revisionsreglemente och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen är genomförd med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Underliggande revisionsrapporter finns att hämta på www.vll.se.

1.1 Sammanfattande iakttagelser

Vi bedömer att landstingets styrelser och nämnder i allt väsentligt har bedrivit sina verksamheter på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi vill dock uppmärksamma fullmäktige på att årets granskning identifierat en rad brister som vi påtalat tidigare år. Våra viktigaste iakttagelser för år 2015 är i sammanfattning:

2016-04-15

- Landstingsstyrelsen och flera övriga styrelser och nämnder hade för år 2015 svag styrning och kontroll över sina ansvarsområden. Vi bedömer att den svaga styrningen har bidragit till att försämra resultaten för styrelser och nämnder.
- Tjänstemannastödet till styrelser och nämnder var i flera avseenden för svagt utvecklat. Outvecklad ärendebereidning, otydligheter i ansvar och befogenheter och frånvaro av formellt beslutade processer, arbetsformer och rutiner bidrog till svårigheter för styrelser och nämnder att styra sina ansvarsområden.
- Landstinget saknade ett fungerande ledningssystem. Detta bidrog till svårigheter i den politiska styrningen men också för verksamheterna att veta hur processer skulle vara utformade och vilka regler som gällde i landstinget.
- Landstingsstyrelsens beredning av fullmäktiges budget var inte tillräckligt utvecklad.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden och kostnämnden i Lycksele hade för år 2015 väsentliga avvikelser i förhållande till budget. Hälso- och sjukvårdsnämnden hade även stora avvikelser i förhållande till andra mål. Landstingsstyrelsen och nämnden för funktionshinder och habilitering hade också svag måluppfyllelse för flera av sina mål.
- Landstingsstyrelsens uppsikt var inte tillräcklig.

I avsnitten nedan kommenterar vi iakttagelser för respektive styrelse och nämnd.

2 Landstingsstyrelsen

För år 2015 redovisade landstinget ett negativt resultat på 112 miljoner kronor i förhållande till budget. Balanskravet för år 2015, där resultatet justerats enligt särskilda regler i kommunallagen, var positivt med ett överskott på 4 miljoner kronor. Till viss del var det en gynnsam utveckling på den finansiella marknaden som bidrog till landstingets positiva ekonomiska resultat. Även andra tillfälliga intäktsförstärkningar såsom utbetalningar för tidigare utförd regionvård och från AFA Försäkring bidrog till det positiva resultatet. Verksamheterna redovisade ett underskott mot budget med 242 miljoner kronor. Under flera år har vi uttryckt oro för landstingets ekonomi. Det är allvarligt att verksamheternas kostnader översteg den finansiering som fanns att tillgå i form av skatter, statsbidrag och vårdintäkter. Landstinget gick in i år 2016 med en kostnadsnivå som var drygt 300 miljoner kronor högre än finansieringen. För sitt ansvarsområde som nämnd redovisade landstingsstyrelsen ett underskott med 42 miljoner kronor vilket motsvarade en negativ avvikelse med 1,4 procent i förhållande till budget. För flera av sina andra mål redovis-

Handwritten notes:
 Ut
 Bo 1/3
 Pte ut
 L SHN

2016-04-15

ade landstingsstyrelsen också svag måluppfyllelse. Vår sammantagna bedömning är dock att landstingsstyrelsen i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

2.1 Styrning och kontroll

Fördjupade granskningar år 2015 visar att landstingsstyrelsen inte hade en tillräckligt utvecklad styrning och kontroll. Frånvaro av ledningssystem, outvecklad ärendeberedning och svagt utvecklat tjänstemannastöd bidrog till att landstingsstyrelsen inte hade en tillräcklig styrning och kontroll.

2.2 Uppsiktsplikten

Landstingsstyrelsens uppsikt över övriga nämnder, styrelser och kommunala företag m.fl. hade utvecklats i jämförelse med tidigare år. Landstingsstyrelsen hade beslutat om rutiner för sin uppsikt och styrelsens arbetsutskott hade genomfört träffar med företrädare för andra styrelser och nämnder m.fl. Den dokumenterade informationen från träffarna var dock begränsad. Det var också oklart i vilken omfattning övriga ledamöter i landstingsstyrelsen fick ta del av informationen från arbetsutskottets träffar. Mot bakgrund av att det saknades dokumentation som verifierade i vilken grad alla styrelsens ledamöter fick information bedömer vi att landstingsstyrelsens uppsikt inte var tillräcklig.

3 Hälso- och sjukvårdsnämnden

Vi bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämnden redovisade dock ett ekonomiskt underskott mot budget med 198 miljoner kronor. Det motsvarade en avvikelse på -5 procent i förhållande till budget. Även för andra mål var måluppfyllelsen låg.

3.1 Styrning och kontroll

Positivt är att nämnden på olika sätt var aktiv under år 2015 för att utveckla sin styrning. Negativt var att de åtgärder som nämnden vidtog inte var tillräckliga för att lösa brister som identifierats tidigare år. Fördjupade granskningar visade att nämnden hade fortsatt svårt att styra och kontrollera sitt ansvarsområde. Outvecklad ärendeberedning, svagt utvecklat stabsstöd och frånvaro av fungerande ledningssystem var några bakomliggande orsaker till att styrningen och kontrollen inte var tillräcklig.

4 Nämnden för funktionshinder och habilitering

Vi bedömer att nämnden för funktionshinder och habilitering i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämnden redovisade emellertid ett ekonomiskt underskott mot budget med 2,3 miljoner kronor vilket motsvarade en negativ avvikelse med 2,5 procent. Även inom andra områden redovisade nämnden svag måluppfyllelse. Nämnden behöver fortsätta det påbörjade arbetet med att utveckla sin styrning och uppföljning med hjälp av mål och arbetet med den interna kontrollen.

GA G INO
BO HS BR UE

2016-04-15

5 Samverkansnämnden

Samverkansnämnden är en ny nämnd för år 2015. Vår granskning visar att nämnden genomfört sin verksamhet i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag. Nämnden bör arbeta med att ta fram mätbara mål för sitt ansvarsområde.

6 Nämnderna för folkhälsa och primärvård

Vi bedömer att landstingets tre nämnder för folkhälsa och primärvård under år 2015 i allt väsentligt har bedrivit sina verksamheter på ett tillfredsställande sätt. Granskning visar att nämnderna under året genomförde ett ambitiöst arbete i syfte att redovisa hur behoven av folkhälsa och primärvård var tillgodosedda. Nämnderna arbetade också aktivt med att få fler samhällsaktörer att medverka i det hälsofrämjande arbetet. Nämnden för Skellefteå- och Norsjöområdet har en i allt väsentligt en tillfredsställande redovisning i sin årsrapport av måluppfyllelsen. De övriga två nämnderna behöver fortsätta arbetet med att utveckla sin redovisning.

7 Patientnämnden

Vi bedömer att patientnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Patientnämnden har på ett strukturerat sätt styrt och följt upp sin verksamhet. Vår samlade bedömning är att patientnämnden i allt väsentligt har en fungerande styrning och kontroll.

8 Styrelsen för Vindelns och Storumans folkhögskolor

Vi bedömer att styrelsen för Vindelns och Storumans folkhögskolor i allt väsentligt har bedrivit verksamheterna på ett tillfredsställande sätt. Det finns däremot utrymme till förbättringar vad gäller styrning och uppföljning med hjälp av mätbara mål och arbetet med den interna kontrollen.

9 Kostnämnden i Lycksele

Nämnden redovisar ett underskott med 2,9 miljoner kronor i förhållande till budgeterade intäkter. Det motsvarar en avvikelse med -7,8 procent. Positivt är att nämnden vidtagit åtgärder för att komma till rätta med underskottet. Vi bedömer att kostnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Nämnden behöver fortsätta arbetet med att utveckla redovisningen av sin måluppfyllelse och arbetet med den interna kontrollen.

10 Måltidsnämnden i Skellefteå

Måltidsnämnden i Skellefteå är en ny nämnd för år 2014. Under de två första åren har nämnden arbetat med att bygga upp och utveckla kostverksamheten. Vi bedömer att kostnämnden i allt väsentligt har bedrivit detta arbete på ett tillfredsställande sätt. Nämnden redovisar dock ett underskott med 1,6 miljoner kronor i förhållande till budget. Det motsvarade en avvikelse med -4 procent.

Handwritten signatures and initials:
Zö, H, W, S, P, K, W, E, S, W, O

2016-04-15

11 Ansvarsprövning

Vi bedömer sammantaget att styrelser och nämnder i Västerbottens läns landsting i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Framför allt landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden behöver dock utveckla sin styrning. Fördjupade granskningar inom en rad områden visar att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte hade tillräcklig kontroll över sina ansvarsområden.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Den finansiella redovisningen har tagits fram i enlighet med Lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer att patientnämnden, måltidsnämnden i Skellefteå och nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet har haft en tillräcklig intern kontroll. Vi bedömer att landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för funktionshinder och rehabilitering, styrelsen för Storumans och Vindelns folkhögskolor, nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåregionen, nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland, samverkansnämnden och kostnämnden i Lycksele **inte** har haft en tillräcklig intern kontroll. Landstingsstyrelsen har för år 2015 inte haft en tillräcklig uppsikt över övriga styrelser och nämnder och kommunala företag.

Vi bedömer att landstinget uppnår två av fullmäktiges tre finansiella mål. Landstinget klarade inte målet om ett positivt resultat på minst 1,7 procent av skatter och generella statsbidrag. Landstinget klarade målet om att investeringar skulle finansieras utan extern upplåning. Landstinget klarade målet om att 25 procent av pensionsåtagandet skulle vara finansierat år 2015. Vår samlade bedömning är att landstinget uppfyllt fullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning. När det gäller redovisat resultat i förhållande till fullmäktiges verksamhetsmål konstaterar vi att resultatet för patientnämnden och nämnden för folkhälsa och primärvård i Skellefteå- och Norsjöområdet är förenligt med fullmäktiges mål. Hälso- och sjukvårdsnämnden och kostnämnden i Lycksele redovisade har väsentliga avvikelser och deras resultat är **inte** förenliga med fullmäktiges mål. Även landstingsstyrelsen, nämnden för funktionshinder och rehabilitering och måltidsnämnden i Skellefteå hade svaga resultat som **inte** var förenliga med fullmäktiges mål. För folkhögskolestyrelsen, nämnden för folkhälsa och primärvård i Umeåregionen, nämnden för folkhälsa och primärvård i södra Lappland och samverkansnämnden är redovisningen av måluppfyllelsen inte tillräckligt utvecklad för att man ska kunna bedöma om deras resultat är förenligt med fullmäktiges mål.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelser och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Handwritten signatures:
 Sjö- K/S A Sjö
 K/S B&C M

2016-04-15

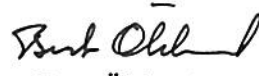
Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner landstingets årsredovisning för år 2015.

Våra ställningstaganden baseras på bifogade redogörelser och rapporter.

Umeå den 15 april 2016

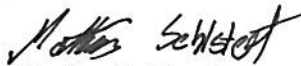
Landstingets revisorer

Christer Fessé
Ordförande

Bert Öhlund
Vice ordförande

K G Abramsson

Thomas Nordenstam

Mattias Sehlstedt

Britta Enfält

Kurt-Lennart Eriksson

Bilagor

Landstingsrevisionens rapporter år 2015:

01/2015 Granskning av utbetalningsprocessen

02/2015 Granskning av landstingsstyrelsens kontroll över konstföremål

03/2015 Uppföljande granskning av landstingets inkassoverksamhet

04/2015 Granskning av delårsrapport per augusti – finansiell del

05/2015 Granskning av delårsrapport per augusti 2015 – verksamhetsmål

06/2015 Uppföljande granskning av BUP

07/2015 Vård av barn och unga med psykisk ohälsa i södra Lappland

08/2015 Granskning av operationsresursernas nyttjande

09/2015 Uppföljande granskning av ärendeberedning

10/2015 Granskning av kontroll av legitimation, utbildning m.m. vid anställning och inhyrning av personal

11/2015 Tillämpning av delegationsordningar och vidaredelegationsordningar

12/2015 Granskning av enskild basenhet – ortopedisk klinik

13/2015 Uppföljande granskning av sekretess i leverantörs- och faktureringsrutinen

14/2015 Kontroll över landstingsfinansierad busstrafik

15/2015 Kontroll över åtgärder för att minska kostnader för vårdskador

16/2015 Granskning av avtalsförvaltning

17/2015 Granskning av åtgärder för att rekrytera framtida specialister

18/2015 Granskning av behörigheter till journalsystemet

19/2015 Samverkan mellan vuxenpsykiatri och primärvården

20/2015 Granskning år 2015 av patientnämnden

21/2015 Granskning år 2015 av nämnden för funktionshinder och habilitering

22/2015 Granskning år 2015 av styrelsen för Vindelns och Storumans folkhögskolor

23/2015 Granskning av samverkansnämnden och nämnderna för folkhälsa och primärvård år 2015

24/2015 Granskning av kostnämnden i Lycksele år 2015

25/2015 Granskning av hälso- och sjukvårdsnämnden år 2015

26/2015 Granskning av landstingsstyrelsen år 2015

27/2015 Granskning av följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll

28/2015 Landstingsstyrelsens uppsikt över följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll

29/2015 Granskning av redovisad måluppfyllelse i årsredovisningen

30/2015 Granskning av årsbokslut 2015

31/2015 Sammanställning av iakttagelser år 2015

32/2015 Granskning av museistiftelserna år 2015

33/2015 Granskning av stiftelser och fonder år 2015

Landstingsrevisionens promemorior år 2015:

PM – Uppföljande granskning av byggfakturor (REV 30:2-2015)

PM – Uppföljande granskning av resefakturor (REV 19:2-2015)

PM – Uppföljande granskning av lönetillägg (REV 31:2-2015)

PM – Granskning av attestreglemente (REV 17:2-2015)

PM – Uppföljande granskning av strategiska råd och grupper (REV 26:2-2015)

PM – Uppföljande granskning av landstingets leverantörsregister (REV 49:2-2015)

PM – Uppföljande granskning av landstingets styrning och kontroll över projekt (REV 28:2-2015)

PM – Uppföljande granskning av utbetalda ersättningar i hälsovalet (REV 29:2-2015)

PM – Beredning av beslutat investeringsutrymme (REV 52:2-2015)

Handwritten signatures and initials: *Bo*, *AS*, *L*, *ShD*, *B&W*, *WE*

Bilagor

Av landstinget bildade stiftelser:

Stiftelsen Västerbottens Museums samlingar
894003-5390

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen Skellefteå Museum 894700-8309

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele 895400-6659

- *Revisionsberättelse*

Emma Ricklunds stiftelse
896100-1651

- *Revisionsberättelse**

Stiftelsen AC utveckling
894701-6161

- *Revisionsberättelse*

Stiftelser och fonder förvaltade av landstinget:

Samfond för bidrag till patienter vårdade vid Norrlands universitetssjukhus

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen Häradshövding Herman Rogbergs minnesfond

- *Revisionsberättelse*

Willy Landsbergs stiftelse

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen Johan Albert Marklunds frisängsfond

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen Tärnaby skidhemsfond

- *Revisionsberättelse*

Kempefondens slöjdlinje

- *Revisionsberättelse*

Kommunalförbund:

Regionförbundet Västerbottens län 222000-2436

- *Revisionsberättelse*

Kommunalförbundet Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD)
222000-1313

- *Revisionsberättelse*

* Dokumentet har inte inkommit i tid till revisorernas slutrevision den 15 april 2016. Dokumentet överlämnades till landstingsfullmäktige vid ett senare tillfälle.

Bo H L SWO
MS BE WLO